

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Центру соціально-психологічної реабілітації дітей
«Щасливе дитинство»
у Хмельницькій області»**

26.07.2023

м. Хмельницький, 2023 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 26.07.2023 групою НПМ здійснено відвідування Центру соціально-психологічної реабілітації дітей «Щасливе дитинство» у Хмельницькій області.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Кізаєва Оксана Миколаївна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області (керівник групи НПМ);

Шпулак Неля Василівна, представник громадської організації.

Центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Щасливе дитинство» (далі – Центр, ЦСПРД, заклад) знаходиться за адресою: вул. Толстого, 117, м. Полонне, Шепетівський район, Хмельницька область, 30500.

Керівництво Центру:

Тополук Вячеслав Вікторович, директор Центру (на посаді з 01.09.2021 по теперішній час).

Відповідно до Положення про Центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Щасливе дитинство» (далі - Положення Центру), затвердженого наказом служби у справах дітей Хмельницької обласної державної адміністрації від 17.10.16 № 49 нк, Центр є закладом соціального захисту, який створений для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, медичної, правової та інших видів допомоги. Центр створений Хмельницькою обласною державною адміністрацією і підпорядковується Службі у справах дітей Хмельницької обласної державної адміністрації, начальник служби у справах дітей – Тимофіїв Любов Ларіонівна.

Центр розрахований на 20 місць, на час відвідування в центрі проживала 21 дитина із сімей, які опинились в складних життєвих обставинах, серед яких 6 дітей, позбавлених батьківського піклування, 6 – вихованці дошкільного віку, четверо дітей з числа внутрішньо переміщених осіб. В Центрі всі діти перебувають цілодобово.

Територія Центру огорожена та доглянута. На території закладу розташований дитячий майданчик.

17 дітей шкільного віку відвідують Полонський ліцей № 4, 4 дитини відвідують ДНЗ «Теремок» Полонської міської ради, 16 дітей з 21.07 по 03.08.2023 перебувають на оздоровленні у санаторії «Лісова пісня» Кам'янець-Подільського району Хмельницької області.

Згідно із штатним розписом ЦСПРД на 2023 рік передбачено 7 штатних посад педагогічного персоналу: 4 вихователі, 2 практичних психолога та вихователь-методист.

Медичний супровід дітей здійснюють лікар-педіатр (0,5 ставки), медичні сестри (1,5 штатні одиниці).

В закладі забезпечено п'ятиразове харчування, витрати на харчування на одного вихованця закладу на день становлять 90,50 гривень. Приміщення харчоблоку, робочі поверхні та посуд - чисті. Наявне щоденне та перспективне меню.

Під час відвідування група НПМ провела спілкування з 5 дітьми, які є вихованцями Центру, та 5 співробітниками закладу, з метою отримання інформації про стан дотримання прав дітей в діяльності Центру та організації діяльності установи. Скарг на неналежне поводження, застосування жорстоких або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, від вихованців не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на безпечні умови перебування, порушення права на життя (стаття 6 Конвенції ООН про права дитини, стаття 27 Конституції України, стаття 6 Закону України «Про охорону дитинства»).

1. З метою гарантування безпеки дітей в умовах воєнного стану на виконання вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331 у закладі визначено підвальне приміщення, яке може використовуватись як найпростіше укриття.

Однак наявне в Центрі укриття, яке відповідно до акту оцінки відноситься до найпростішого укриття, знаходиться в неналежному антисанітарному стані та потребує проведення ремонтних робіт з метою створення належних та безпечних умов для дітей під час перебування в ньому. В укритті стійкий неприємний запах, оскільки там зберігаються гнилі овочі, ящики покриті цвілью, сміття, протерміновані продукти (фото 1, 2, 3). В укритті відсутня примусова вентиляція, відсутня аптечка, укриття має лише 1 вихід, вхідна група облаштована сходами, які не оснащені відповідно до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (ДБН В.2.2-40:2018 "Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд"). Також місце розташування укриття не позначено за допомогою табличок (написів) та покажчиків руху до нього (фото 4).

Відповідно до пункту 17.7 наказу Міністерства соціальної політики України № 452 від 30.07.2013 року суб'єкт, що надає соціальну послугу, забезпечує підготовку та облаштування захисних споруд цивільного захисту, підвалів або інших приміщень, придатних для укриття отримувачів соціальної послуги та надавачів соціальної послуги і безпечного перебування в них, перевірку та забезпечення наявності опалення, водопостачання, електроенергії, забезпечення необхідного запасу продуктів харчування, води, лікарських засобів, засобів гігієни, одягу, взуття тощо.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. У порушення статті 17 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Основи законодавства), пункту 15 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII в Центрі здійснюється медична практика без отримання закладом відповідної ліцензії. Так, в Центрі організовано роботу медичного кабінету та персоналу (лікар-педіатр – 0,5 шт. од. та медичні сестри – 1,5 шт. од.), які надають медичну допомогу та здійснюють медичне обслуговування вихованців (здійснюють контроль стану здоров'я дітей, надають невідкладну медичну допомогу, здійснюють профілактичні заходи, при необхідності організовують госпіталізацію вихованців тощо). Разом з тим, відповідно до Основ законодавства, зазначені дії складають поняття «медичної практики» та можуть здійснюватись лише за наявності відповідної ліцензії на провадження господарської діяльності.

3. В Центрі порушується право дітей на отримання медичної спеціалізованої допомоги, зокрема не виконані рекомендації лікаря-педіатра, який працює в закладі, щодо необхідності огляду та консультації дитячого психіатра 4 дітям, які одночасно нанесли собі порізи гострим предметом (зокрема, в медичній картці Скоропінської Л., Немченко К., Влада І. наявні відповідні рекомендації лікаря, які не виконані – фото 5); також не здійснено огляду дитини Скоропінської Л. лікарем-неврологом після стаціонарного лікування (фото 6).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України)).

4. У приміщеннях Центру не створено комфортних умов та терапевтичного середовища для проживання дітей. У спальних кімнатах встановлено двоярусні ліжка, не дотримується житлова норма на одного вихованця, що порушує вільний простір дитини (фото 7). Для двох вихованців встановлені старі ліжка з панцерною сіткою, які потребують заміни (фото 8).

5. У санітарно-гігієнічних приміщеннях потребують ремонту/заміни душові лійки, дверні замки, полички та гачки для одягу, відсутні накладки на унітази (фото 9).

6. Неналежний догляд за дітьми молодшого віку: використовується звичайна клейонка целофанова, замість медичної; спідня білизна не маркується (фото 10).

7. У Центрі не дотримуються вимоги щодо перевірки якості страв перед їх видачею та внесення відповідних записів до Журналу бракеражу відповідно до постанови КМУ від 22.11.2004 № 1591 (останній запис щодо проведення перевірки якості страв в журналі бракеражу датується 30.06.2023 – фото 11), відсутні добові проби страв.

8. Тривалий час залишається не вирішеною проблема ремонту покрівлі, під час злив та в зимовий період дах протікає, працівники вимушені ставити ємності для води (фото 12).

Порушення права на освіту (стаття 53 Конституції України).

9. Вихованці шкільного віку, які постійно проживають в Центрі, відвідують Полонський ліцей № 4, однак необхідні умови для виконання домашніх завдань вихованцями закладу не створені, зокрема відсутні в необхідній кількості комп'ютери/планшети для забезпечення освітнього процесу в період дистанційного навчання та для виконання домашніх завдань (на кількість 17 дітей наявно лише 4 одиниці комп'ютерної техніки), також потребують заміни старі пошкоджені стільці (фото 13).

Порушення права дітей на належний захист з боку держави та отримання відповідних соціальних послуг (статті 3, 4 Конвенції ООН про права дитини).

10. В порушення вимог Порядку ведення особової справи дитини-сироти та дитини позбавленої батьківського піклування, затвердженого наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.11.2008 року № 4591, в особових справах дітей позбавлених батьківського піклування (зокрема, Козлов О.Ю., Козлов Ю.Ю., Козлов М.П., Козлов Є.Ю.) відсутні актуальні індивідуальні плани соціального захисту дитини, яка опинилася у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.

В порушення пункту 17 Положення Центру, шестеро дітей перебувають в Центрі понад погоджений Службою у справах дітей Хмельницької ОВА 3-місячний термін (так, Сорока Л.О. поступила 07.11.2022, Якимчук А.В., Якимчук Д.В. поступили 14.12.2022, Скоропінська Л.А. поступила 22.12.2022, Маншина З.М., Маншин Д.М., Маншин Т.М. поступили 04.01.2023 і Службою було погоджено термін їх перебування в Центрі 3 міс.). Відповідні документи щодо продовження вказаного терміну комісією Центру за погодженням із Службою у справах дітей Хмельницької ОВА в особових справах відсутні.

На момент проведення відвідування Центру в особових справах 4 дітей, які мають статус ВПО (Глушак В.В., Сагайдак К.Г., Гунченко П.К., Гунченко І.К.), взагалі були відсутні документи, які б свідчили про підставу їх перебування в Центрі, зокрема відповідне направлення Служби у справах дітей.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

11. Приміщення Центру є недостатньо пристосованими для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд" (далі – ДБН).

Приміщення Центру не обладнані засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб із порушенням зору. Вхідні групи тих будівель закладу, які облаштовані сходами, не оснащені пандусами, а також попереджувальними контрастними смугами, повністю відсутні тактильні елементи доступності, що порушує вимоги ДБН (фото 14).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Хмельницькій обласній військовій адміністрації:

Забезпечити:

- облаштування укриття згідно вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331;
- створення умов для маломобільних груп населення відповідно до вимог пункту 6.1.5 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327;
- наявність в особових справах дітей документів, які б свідчили про підставу їх перебування в Центрі, зокрема направлень Служби у справах дітей, а також контроль щодо перебування дітей в Центрі понад погоджений Службою у справах дітей Хмельницької ОВА термін;
- контроль за усуненням порушень виявлених в ході відвідування Центру.

Розглянути можливість додаткового фінансування закладу для здійснення необхідних ремонтних робіт, закупівлі необхідних меблів, а також комп'ютерної техніки для організації навчального процесу вихованців Центру .

2. Центру соціально-психологічної реабілітації «Щасливе дитинство» Хмельницької обласної державної адміністрації:

Забезпечити:

отримання ліцензії на провадження господарської діяльності відповідно до статті 17 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

- виконання лікарських рекомендацій щодо огляду дітей лікарями-спеціалістами;

проведення ремонтних робіт у приміщеннях Центру, укритті;

- створення комфортних умов та терапевтичного середовища для проживання дітей в Центрі, зокрема провести заміну ліжок, ремонт/заміну душових лійок, дверних замків, поличок та гачків для одягу, заміну старих пошкоджених меблів;

- належний догляд за дітьми молодшого віку;

- здійснення перевірки якості страв перед їх видачею дітям, наявність добових проб страв;

доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у приміщеннях Центру,

- усунення порушень та недоліків, про які зазначено в звіті, та вжиття заходів щодо їх недопущення в подальшому.

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. у 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини
у Хмельницькій області**

Оксана КІЗАЄВА

Додаток до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

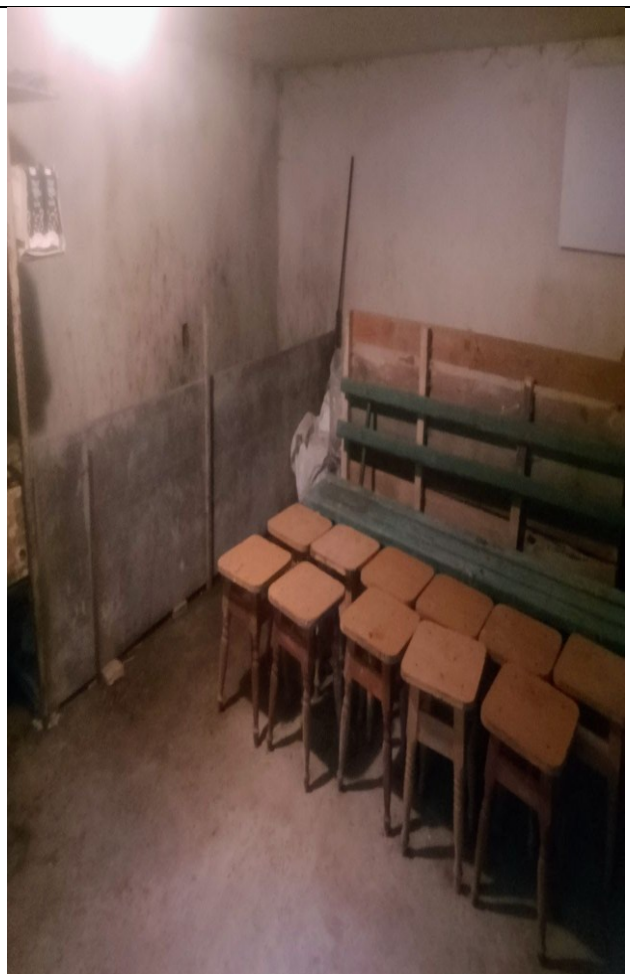

Фото 4

Фото 5

Фото 6

